

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

HODNOCENÍ DISERTAČNÍ PRÁCE

(posudek oponenta)

Doktorand: **Mgr. Eva Benešová**
Studijní program: Hudební teorie a pedagogika

Téma disertační práce: **Klavírní tvorba Eduarda Douši**
Vedoucí práce: Doc. MgA. Jana Palkovská
Oponent práce: Doc. Mgr. MgA. Jiří Bezděk Ph.D.
Akademický rok: 2011/12

K aktuálnosti zvoleného tématu

Disertační práce Evy Benešové zpracovává téma nanejvýš aktuální. Muzikologická a hudebně pedagogická reflexe české hudby 2. pol. 20. stol. je totiž naléhavě potřebná, zdaleka nevyčerpaná a především ve svém dopadu velmi občansky i (v nejlepším slova smyslu) vlastenecky záslužná látka. Sledovaná osobnost Eduarda Douši je navíc inspirativní, mnohotvárná, zasahující mnoho oblastí vážné hudby a lze ji ve vědeckém zkoumání štěpit jak chronologicky, tak žánrově. Vždy dospějeme k významně pedagogicky uchopitelnému výsledku.

Benešová pak poodhalila v daném segmentu jednu z nejušlechtilějších oblastí české hudby 20. stol., a to komorní tvorbu pro klavír s bohatými psychologizujícími obsahy. Vybrané téma podněcuje analytický přístup, stejně tak též zásadní pohled kulturně společenský, neboť život i dílo Eduarda Douši odráží české kulturní klima v oblasti soudobé vážné hudby závěrečné třetiny 20. stol. až do dneška. Práce staví mj. též na významu instruktivní literatury v tvorbě skladatele, a ukazuje tím další důležitý rys jeho hudební erudice - přímočarou muzikalitu bez velké příměsi racionálního prvku. Tím je tato monografie podnětná i pro širší pedagogickou i posluchačskou veřejnost.

Plnění stanoveného cíle

Obsah i rozsah dizertační práce jednoznačně poukazuje ke stoprocentnímu naplnění určeného cíle, který je vymezen již v úvodním abstraktu. Stanoveným úkolem je zde plasticky charakterizovat zvolenou tvůrčí oblast osobnosti Eduarda Douši, provést základní analytické práce v reprezentativních klavírních dílech a zobecnit řečené tak, aby se dané informace mohly interpretovat i pedagogicky. Mimořádná kvalita argumentace, pečlivost a hodnověrnost provedených analýz, stejně tak v neposlední řadě stylizační zralost psaného slova výše stanovené cíle přesvědčivě naplňuje.

Zvolené metody disertace

Eva Benešová postupuje s neotřesitelnou jistotou pedagoga dějin hudby od obecných poloh k jednotlivostem tím, že od pevného vymezení dobových i osobnostních souvislostí pokračuje způsobem stále se zužujícího popisu až ke klavírní tvorbě zkoumaného autora, jdouc přes tematické pole české klavírní tvorby mezi světovými válkami až po současnost. Nezastavuje se však ani u podrobného výčtu klavírní tvorby, kterou naopak transparentně vymezuje v Doušových reprezentativních dílech jak z hlediska inspiračních zdrojů a stylového vymezení, tak z pozice bibliografické a realizační. Vrcholem jsou pak vybrané analytické sondy do některých významných opusů, které plasticky ilustrují předcházející kapitoly.

Nové poznatky

Disertační práce Evy Benešové je první monografií, která se zabývá výlučně klavírní tvorbou Eduarda Douši. Doktorandka má bohaté zkušenosti s jejím prováděním a také je v úzkém kontaktu s ostatními významnými interprety (např. s Danielem Wiesnerem, Tomášem Víškem atd.). Autorka si (mnohde objevně) navíc všímá podobně obsahově i žánrově nasměrovaných skladeb jiných autorů, které staví do kontextu s tvorbou Doušovou. Práce tak vyzařuje širokým rozhledem, a přináší tím kontexty, které jsou cenné pro posuzování souvislostí české i světové hudby posledních desetiletí.

V předložené disertaci nalezneme též mnoho vývodů a poznatků, které plynou z přímých pracovních zkušeností doktorandky, tentokrát v roli úspěšné učitelky klavíru na ZUŠ. Uvedené odborné názory pochází však nejen z pedagogické, ale i, v návaznosti, z analytické či historizující sféry jejího zájmu (např., že specifika instruktivní literatury obecně vyjímají tvorbu pro děti ze stylových linií, které skladatelé sledují ve svém díle pro profesionály. S tím lze vřele souhlasit - pro další výzkum důvodů jsou zde následovníkům dveře otevřeny...)

Za zmínku stojí též upozornění doktorandky na kreativní pojetí některých hudebně teoretických termínů, které ve svém odborném jazyce a pedagogické činnosti doc. Douša razí – např. komunikativní moderna, konsonantní disonance či melodický cluster. Je zde zachycena totiž svěží linie hudebně analytických reflexí, která používá sice tradici zpevnělou terminologii, ale ve volnějším formulačním prostředí. Podporuje se tím tak (kupodivu) ostrost odborného pohledu z oblasti soudobé hudby, a to je chvályhodné. Snad nejsilněji vyznačuje nastíněná strategie využívání terminologického aparátu Doušovu sympatii k pevnosti hudební logiky. Velmi poutavé jsou pak též upozornění na autorovu zálibu v zařazování názvuků nonartificiální hudby. Zde se též mimo jiné opírají i o přímé Doušovy promluvy.

Závěr:

Význam disertační práce Evy Benešové pro společenskou praxi a rozvoj vědy je nesporný. Jsem přesvědčen, že vzniklo teoretické dílo, které najde své pokračovatele.

Z výše uvedených důvodů doporučuji disertační práci Mgr. Evy Benešové k obhajobě a shledávám ji vynikající.

Plzeň, 7. 6. 2012

Doc. Mgr. MgA. Jiří Bezděk Ph.D.

oponent, KHK FPE ZČU Plzeň